

דף נח.

עין משפט א

הרמב"ם הל' בכורות פ"ז ה"ח

עיין לעיל דף נז: עין משפט א

עין משפט ב

הרמב"ם הל' בכורות פ"ז ה"ז

אֵין הַטְּלָאִים הַנּוֹלָדִים כְּמוֹ הַטָּבַל הַ שְׁאֶסּוֹר לְאָכַל מִמֶּנּוּ
עַד שְׂעִיעֵשׂוֹר כְּמוֹ שֶׁבְּאֲרָנוּ בְּמִקּוּמוֹ אֶלָּא מִתָּר לְמִכָּר
וְלִשְׁחִט כֹּל מֵה שְׂעִירָצָה עַד שְׂעִיעֵשׂוֹר וַיְהִיָּה הַמַּעֲשֵׂה קִדָּשׁ
וַיֵּאָכֵל כְּהִלְכָתוֹ כְּמוֹ שֶׁבְּאֲרָנוּ:

שו"ע או"ח סימן תכט פעיף א

א. שואלין ודורשין בהלכות פסח קודם לפסח שלשים יום ט.

ה. כסף משנה: אין הטלאים הנולדים כמו הטבל וכו'. מתבאר ממה שיבא בסמוך:
ט. מפסחים דף ו' שהרי משה ע"ה עומד בפסח ראשון ומזהירין על הלכות פסח שני,
וה"ה בשאר ימים טובים, ובחג השבועות כתב הגאון דמספיק מיום א' בסיון.
וי"א דרק בפסח צריך ל' יום שיש בו הלכות רבות, אבל בשאר ימים טובים די בכמה ימים
קודם.
וביו"ט עצמו צריך לשאול ולדרוש בכל יום בהלכותיו כמו שאמרו בסוף מגילה דף ל"ב
ע"ב.
ובפסח שבעינן ל' יום מתחילין מיום הפורים עצמו. והעיקר לדרוש לעם ולהורות להם
המעשה אשר יעשון הן בשבת הגדול ושבת שובה, אבל אם תהיה הדרשה רק בפילפול או
בדרוש בעלמא אין יוצאין בזה ידי חובתן. מש"ב אות ב'.
והר"ז כתב דעכשיו אין נוהגין לדרוש הלכות בחג עצמו לפי שהכל כתוב בספר אלא
דורשים באגדה מענינו של יום. כה"ח אות ד'.
וע"פ מה שאמרו חז"ל בסנהדרין דף ק"א ע"א דכל הקורא פסוק בזמנו מביא טובה לעולם
שנאמר ודבר בעתו מה טוב, כתב השל"ה דבפ' שקלים ראוי ללמוד משניות שקלים ובפ'
פרה מסכת פרה ובפ' החודש הלכות קידוש החודש, וכן מסכת פסחים בפסח ומסכת ביצה
ביו"ט וחגיגה ומו"ק, וכן בכל זמן וזמן המסכת השייכת, בט"ב מסכת תענית, ובי"ד באייר
הלכות פסח שני עכ"ל. וכ"כ במסכת סופרים פ' י"ח הלכה א' דכל המזכיר פסוק בעתו

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

הגה: מנהג לקנות חטים ולחלקן לעניים לצורך פסח^י. וכל מי שדר בעיר י"ב חודש^ב נותן לזה באותה העיר שדר שם.

עין משפט ד הרמב"ם הל' קידוש החודש פ"ה ה"ה

סֶדֶר הַחֲדָשִׁים הַמְּלֵאִים וְהַחֲסֵרִים לְפִי חֶשְׁבוֹן זֶה כֶּף הוּא. תְּשִׁירִי לְעוֹלָם מְלֵא. וְטִבַּת לְעוֹלָם חָסֵר. וּמִטִּבַּת וְאֵילָן אֶחָד מְלֵא וְאֶחָד חָסֵר עַל הַסֶּדֶר. כִּי צַד. טִבַּת חָסֵר שָׁבַט מְלֵא. אֶדָר חָסֵר נִיֶּסֶן מְלֵא. אֵיר חָסֵר סִינֹן מְלֵא.

מעלה עליו הכתוב כאלו בנה מזבח חדש ומקריב עליו קרבן.

י. וְהוּא מְנַהֵג קְדוּמָה מִזְמַן הַגִּמְ' וְהוּא מִירוּשְׁלַיִם פ"ק דב"ב.

ושיעור הנתינה כפי צרכו לימי הפסח, ופשוט דאם הוא עני גדול שאין לו במה לאפות המצה צריך לתת לו גם דמי האפיה, והוא בכלל "די מחסורו אשר יחסר לו". מ"ב אות ג'. ועוד כתב שם דעדיף לתת קמח שכבר טחון ולא חיטים, ונוהגים לחלק מצה. בה"ג אות י"ב. וכתב הכה"ח דאפי' ת"ח דאינם פורעים מס נותנים למעות חטים כיון שצדקה היא זו ולא מס, ויש חולקין. ומ"מ היכא שיש מנהג הת"ח ליתן אין לשנות. כה"ח אות ז'.

כ. אם רכש בה דירה הוא כאנשי העיר מיד וא"צ להמתין י"ב חודש. מב"ב דף ז' ע"ב במשנה, ועיין בחו"מ סי' קס"ג סעיף ב'. כה"ח אות ח'.

וה"ה העני הדר בעיר י"ב חודש חייבים לתת לו, כ"כ הב"י ביור"ד סי' רנ"ו, וכאן איירי אפי' יש לו מזון לי"ד סעודות נותנים לו מהקופה חטים. כה"ח אות ט'. אם אדם בא לדור בעיר ונתעכב בה י"ב חודש מחמת אונס אינו נותן, כמ"ש בחו"מ סי' קס"ג סעיף ב' בהרמ"א.

ומ"ש הרמ"א וכל מי שדר בעיר י"ב חודש, הב"י כתב בשם הסמ"ק דהיום מספיק ל' יום וכל אחד ומנהגו. כה"ח אות י"א.

ואם דעתו להשתקע הוי כאנשי העיר מיד, כמבואר ביור"ד שם.

ועני שבא להשתקע בעיר נותנים לו מיד אבל בלא שבא להשתקע אם אין לו ל' יום בעיר אין מחוייבין לתת לו חטים, אבל נותנים לו מצה כדין תמחוי של עניים. כה"ח אות י"ג. וְאֵם גִּבּוֹ לְצוּרֶךָ קִמְחָא דְפִסְחָא וְהוֹתִירוּ, אֵין לְשָׁנוֹת לְדַבְרִים אַחֲרֵים אֵלָא יִתְּנוּ אוֹתָם לְעֵנִיִּים לְשֹׂאֵר צִרְכֵי פִסְחָא. כה"ח אות כ'.

כתב המ"ב באות ו' שאלה המשתמטים מליתן קמח לעניים יש עון בידם, וידוע מה שאמרו בגמ' סנהדרין ל"ה ובפי' רש"י שם.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

תמוז חסר אב מלא. אלול חסר. ובשנה המעברת אדר ראשון מלא ואדר שני חסר:

דף נח:

עין משפט א

הרמב"ם הל' בכורות פ"ז ה"א

מי שהיו לו עשרה טלאים ו הפריש אחד מעשרה. היו לו מאה והפריש עשרה למעשר. אין אלו מעשר. אלא כיצד עושה. כונס כל הטלאים או כל העגלים לדיר. ועושה לו פתח קטן כדי שלא יצאו שנים כפאחד. ואמותיהן מעמיד מבחוץ. והן גועות שישמעו הטלאים קולן ויצאו מן הדיר לקראתן. שנאמר (ויקרא כז-לב) כל אשר יעבר תחת השבט. שיעבר מעצמו ולא שיוציאו בידו. וכשיצאו מן הדיר זה אחר זה. מתחיל ומונה אותן בשבט. א' ב' ג' ד' ה' ו' ז' ח' ט'. והיוצא עשירי בין זכר בין נקבה בין תמים בין בעל מום סוקרו בסקרא ואמר הרי זה מעשר. לא סקרו בסקרא ולא מנאן בשבט או שמנאן רבוצים או עומדים הרי אלו מעשר הואיל ומנאם עשרה עשרה וקידש עשירי הרי זה מעשר:

ל. כסף משנה: מי שהיו לו עשרה טלאים וכו'. במשנה פרק בתרא דבכורות (דף נ"ח): פלוגתא דתנאי ופסק כת"ק: כיצד עושה וכו'. שם במשנה. ומ"ש ואמותיהם מעמיד מבחוץ וכו'. ברייתא וגמרא שם [ובתוספתא דבכורות שם]. ומ"ש מתחיל ומונה אותם בשבט וכו' עד וקידש עשירי ה"ז מעשר. שם במשנה:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלהרד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט ג

הרמב"ם הל' בכורות פ"ח הי"ד

הִיָּה מוֹנֵה הַיּוֹצֵאִין מֵאֶחָד אֶחָד וּמִקֵּדֵשׁ עֲשִׂירֵי וְקַפֵּץ אֶחָד
מִן הַמְּנוּיִין לְתוֹךְ הַדִּיר לְתוֹךְ אֱלוֹ שְׁעָדִין לֹא נִמְנוּ וְלֹא
נִתְעַשְּׂרוּ. נִפְטְרוּ הַכֹּל. שְׁכָל אֶחָד מֵהֶן סָפֵק אִם הוּא
הַמְּנוּי שְׁקַפֵּץ אוֹ אַחֵר. וּכְבֵר בְּאַרְנוּ שְׁכָל הַמְּנוּיִין
פְּטוּרִין:

עין משפט ג

הרמב"ם הל' בכורות פ"ח הטי"ו

קַפֵּץ אֶחָד מִן הָעֲשִׂירִים לְתוֹךְ הַדִּיר. כֶּלֶן יָרְעוּ עַד שְׁיִפֵּל
בְּהֶן מוֹם וַיֵּאָכְלוּ בְּמוֹמָן:

עין משפט ד

הרמב"ם הל' בכורות פ"ו הי"ד

הַכֹּל נִכְנָסִין לְדִיר לְהִתְעַשֵּׂר. בֵּין תְּמִימִים בֵּין בְּעֵלֵי
מוֹמִין. וְכֹל אֲסוּרֵי מִזְבֵּחַ. חוּץ מִן הַכֹּלָאִים. וְהִטְרָפָה.
וַיּוֹצֵא דֹפֶן. וּמִחֶסֶר זָמַן. שְׁכָל אֱלוֹ פְּטוּרִין מִן הַמְּעַשֵּׂר.
וְכֵן הִיָּתוֹם שְׁמִתָּה אָמוּ אוֹ נִשְׁחָטָה עִם לֵידָתוֹ אִינוּ
מִתְעַשְּׂר. וּדְבָרִים אֱלוֹ מִפִּי הַשְּׂמוּעָה הֵם:

עין משפט ה.ו.

הרמב"ם הל' בכורות פ"ז ה"א

עיינ לעיל עין משפט א

מ. כסף משנה: היה מונה היוצאים וכו' עד סוף הפרק. משנה בפרק בתרא דבכורות (דף נ"ח:): סליקו הלכות בכורות בס"ד

נ. כסף משנה: הכל נכנסים לדיר להתעשר וכו' עד אינו מתעשר. משנה וגמרא בפירקא בתרא דבכורות (דף נ"ז). ודע דאמרינן בפירקא קמא דזבחים ליל שמיני נכנס לדיר להתעשר ואיני יודע למה השמיטו רבינו:

עין משפט ז.

הרמב"ם הל' תרומות פ"ג ה"ד

אין תורמין תרומה זו • לא במדה ולא במשקל ולא
 במנין לפי שלא נאמר בה שעור אלא אמד ומפריש
 בדעתו כמו אחד (מששים) [מחשים]. אבל תורם הוא
 את המדוד ואת השקול ואת המנוי. ולא יתורם בסל
 ובקפה שמדתן ידועה. אבל תורם הוא בהן חציין או
 שלישן. ולא יתורם בסאה חצייה שהחצייה מדה:

ס. כסף משנה: אין תורמין תרומה זו וכו' עד שהחצייה מדה. משנה בפ"ק דתרומות
 (משנה ז') ויהיב טעמא בירוש' משום שנאמר ונחשב לכם תרומתכם במחשבה אתה
 תורם ואי אתה תורם במדה במשקל ובמנין. והראב"ד כתב על דברי רבינו לא מן השם
 הוא זה וכו'. ואיני יודע למה כתב לא מן השם הוא זה שהרי מה שנתן רבינו טעם לפי
 שלא נאמר בה שיעור הוא יסוד מוסד לכל מה שיאמר בזה שאילו היתה תורה נותנת בו
 שיעור היה צריך להפריש במדה במשקל ובמנין. והראב"ד עצמו הוצרך לאומרו שכתב
 שכיון שלא נתנה בו תורה שיעור וזה שכתב רבינו הוא פירוש מה שאמרו בירושלמי ונחשב
 לכם וכו' וכ"כ הוא ז"ל בפירוש המשנה. וטעמו הוא שכיון שהתורה לא נתנה שיעור אין
 לעשות בענין שנראה שהוא מקפיד על השיעור שלא צותה תורה. והטעם שכתב הראב"ד
 לא נזכר בגמרא ואני בעניי לא הבנתי דבריו דנראה כאילו הוא טעם הפוך דהשתא שהוא
 תורם באומד קרוב לודאי שתרומתו או פירותיו מקולקלים ברוב הפעמים ואילו היה תורם
 במדה במשקל ובמנין לעולם לא יבא לידי כך ואע"פ שהרב ז"ל רצה לזהר מזה שכתב
 שכיון שיתן דעתו להקפיד ולתרום במדה שמא יוסיף או ימעט וכו' שנראה מדבריו
 שכשאינו נותן דעתו להקפיד ולתרום במדה אע"פ שיוסיף או ימעט אין בכך כלום אין
 דעתי נוחה בכך דמה לנו ולקפידתו שאם הוא מוסיף או ממעט אע"ג שאין מקפיד קלקל
 מ"מ ואם אינו מוסיף ולא ממעט אע"פ שהוא מקפיד תיקן. ורבינו שמשון כתב מצוה
 לתרום מאומד כדי שיתרום בעין יפה וטעם יפה הוא למה שאמרו במחשבה ניטלת וכו'
 אבל עדיין יקשה דאיכא למיחש שמא יוסיף בתרומה ונמצא תרומתו מקולקלת וצ"ל דלב
 ב"ד מתנה שאם יהיה בו תוספת שיהיה אותו תוספת הפקר וההפקר פטור מתרומות
 ומעשרות: כתב הר"י קורקוס ז"ל בקצת ספרים כתוב כאן ומפריש בדעתו כמו אחד מס'
 וט"ס הוא וצריך להיות א' מחמשים שזה עין בינוני וכל אדם צריך לנהוג כבינוני לא בעין
 רעה: